

26 SEPTEMBER 2010 – ZESENTWINTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR**EERSTE LEZING**

AMOS 6, 1a.4-7

Dit zegt de almachtige Heer: „Wee, de zorgelozen in Sion, de zelfverzekerden op Samaria's berg. Zij liggen op ivoren bedden en strekken zich uit op hun rustbanken; zij eten de lammeren van de kudde op en de kalveren uit de stal. Zij verzinnen maar liederen bij het getokkel van de harp en denken dat hun speeltuig dat van David evenaart; zij drinken wijn uit brede schalen en zalven zich met de kostbaarste olie, maar om Jozefs ondergang bekreunen zij zich niet. Daarom gaan zij als eersten de ballingschap in, en is het gedaan met de feesten van hen die daar lui liggen uitgestrekt.”

TWEDE LEZING

EERSTE BRIEF AAN TIMOTEUS 6, 11-16

Dierbare,

Streef naar gerechtigheid, godsvrucht, geloof, liefde, volharding, zachtmoedigheid. Strijd de goede strijd van het geloof, grijp het eeuwige leven. Daartoe zijt gij geroepen, daartoe hebt gij de goede belijdenis afgelegd ten overstaan van vele getuigen.

Ik beveel u voor het aanschijn van God die alles ten leven wekt, en van Christus Jezus die voor Pontius Pilatus de goede belijdenis heeft afgelegd: bewaar dit gebod onbevlekt en ongerept tot de verschijning van onze Heer Jezus Christus die God ons te rechter tijd zal doen aanschouwen, Hij, de gelukzalige, de enige Heerser, de grote Koning en de opperste Heer die alleen onsterfelijkheid bezit en woont in ongenaakbaar licht. Geen mens heeft Hem gezien of is in staat Hem te zien. Hem zij eer en eeuwige macht!

Amen.

EVANGELIE

LUCAS 16, 19-31

In die tijd zei Jezus tot de Farizeeën:

„Er was eens een rijk man die in purper en fijn linnen gekleed ging en iedere dag uitbundig feest vierde, terwijl een arme, die Lazarus heette, met zweren overdekt voor de poort lag. Hij verlangde er naar zijn honger te stillen met wat bij de rijkaard van de tafel viel. Maar er kwamen alleen honden die zijn zweren likten.”

„Nu gebeurde het dat de arme stierf en door de engelen in de schoot van Abraham werd gedragen. De rijke stierf ook en kreeg een eervolle begrafenis. In de onderwereld, ten prooi aan vele pijnen, sloeg hij zijn ogen op en zag van verre Abraham, en Lazarus in diens schoot.”

„Toen riep hij uit: ‘Vader Abraham, ontferm u over mij en geef Lazarus opdracht de top van zijn vinger in water te dopen en mijn tong daarmee te komen verfrissen, want ik word door de vlammen hier gefolterd.’ Maar Abraham antwoordde: ‘Mijn zoon, herinner u hoe gij tijdens uw leven uw deel van het goede hebt gekregen en hoe op gelijke manier aan Lazarus het kwade ten deel viel; daarom ondervindt hij nu hier de vertroosting, maar wordt gij gefolterd. Daarenboven gaapt er tussen ons en u voorgoed een wijde kloof, zodat er geen mogelijkheid bestaat – zelfs als men zou willen – van hier naar u te gaan noch van daar naar ons te komen.’”

„De rijke zei: ‘Dan vraag ik u, vader, dat gij hem naar het huis van mijn vader wilt sturen, want ik heb nog vijf broers; laat hij hen waarschuwen opdat zij niet eveneens in deze plaats van pijniging terecht komen.’”

„Maar Abraham sprak: ‘Zij hebben Mozes en de profeten; laat ze naar hen luisteren.’”

„Maar hij zei: ‘Och neen, vader Abraham. Maar als er een uit de doden naar hen toegaat, zullen zich bekeren.’”

„Abraham echter sprak tot hem: ‘Als ze naar Mozes en de profeten niet luisteren, zullen ze zich ook niet laten overreden als er iemand uit de doden opstaat.’”

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Kris DEPOORTERE —

Kruimel en druppel

BIJ HET EINDE VAN EEN UITVAART wordt vaak het *In paradisum* gezongen: „Dat de engelen je naar het paradijs mogen begeleiden.” Luister dan goed wie je er zult ontmoeten: „Met de arme Lazarus zul je er eeuwige rust vinden: Chorus angelorum te suscipiat, et cum Lazaro quondam paupere aeternam habeas requiem.” Dat is de toekomst. Terug naar het evangelie van vandaag.

Er was eens een rijke man. In het evangelie heeft hij geen naam. In Gods ogen bestaat hij dus niet. Net omgekeerd als bij ons, waar we in Trends de hitlijst van de vijftig rijksten vinden, met naam en toenaam en bezit in euro of dollar. De rijke uit het verhaal heeft sierlijke windhonden. Hij kent ze bij naam en hij trimt ze en geeft ze uitgelezen voedsel uit de speciaalzaak. Ja, daar loopt – of ligt – ook een zekere Lazarus. Kijk, die heeft wel een naam, maar niet in de ogen van de rijke. Hij ontkent hem. De huid van de rijke is gehuld in fijn linnen. De huid van Lazarus vol uitslag. De honden zorgen wel voor Lazarus. Ze likken zijn wonden om ze wat te verzachten. Maar de kruimels van de tafel eten ze zelf op. En nochtans, de naam Lazarus betekent ‘God helpt’. Dat had de rijke toch moeten snappen. Dat hij Lazarus nodig had, om – in zijn economische wereldvisie – de hemel te ‘verdienen’.

Op een dag lag Lazarus er niet meer, op de veranda van de rijke. De rijke merkt het niet eens. Later sterft de rijke ook. En rijk en arm ontmoeten elkaar nu wel. En plotseling kent de rijke Lazarus bij naam. Nu heeft hij hem nu wel nodig. Vanuit de onderwereld roept hij: „Dat Lazarus mij een druppel water brengt.” Een kruimel kon niet. Een druppel water moet nu plots wel. De rijke is bedelaar geworden en de bedelaar is rijk in de schoot van Abraham. Maar het is te laat. De aardse kloof tussen hen beiden is een eeuwige kloof geworden.

Net zoals vorige week wordt de rijke niet veroordeeld omdat hij rijk is, maar omdat hij niet deelde. Nu, in de onderwereld, denkt hij plotseling na. Eerst uit eigenbelang: „Ik lijd zo erg.” Dan denkt hij zelfs aan anderen, zijn familie. „Stuur iemand uit het dodenrijk naar mijn familie en wijs ze op die kruimels.” „Nee,” is het antwoord, „er zijn nog zo veel Lazarussen (God helpt) en er zijn de Wet en de profeten.” Tallozen zijn profeet, de armen nog het meest van al. Zij zijn levende verwijten en oproepen. En jullie zongen toch ook het Magnificat over de machtigen die nu knikkende knieën hebben. En de zaligsprekingen hoor je tweemaal per jaar in de liturgie. Staat daar ook niet bij: „Zalig degenen die nu honger hebben”?

Zeker, dit verhaal heeft ons schuldgevoelen vaak ten onrechte gesust: „Later komt het goed voor de miseriemensen.” En het diende ook om de armen te suspen: „Ooit wordt het ook voor jullie, armen, goed. In het hiernamaals worden jullie vergoed.” Maar dat toch is echt opiumgebruik van de Bijbel, zou Karl Marx zeggen: mensen nu in de ellende laten met een belofte dat de beloning later volgt. Nee, dit verhaal onderstreept de beslissende waarde van het leven op aarde. Hier wordt het spel gespeeld en beëindigd: *at death the game is over*, bij de dood is het spel gespeeld. Als dit evangelie een verhaal blijft uit een ver verleden of alleen ‘over anderen’ gaat, zal het ook voor ons ooit eens ‘te laat’ zijn.

Dit verhaal was zo moeilijk te verzoenen met Gods eindeloze goedheid, dat theologen het vagevuur hebben uitgevonden als laatste kans. Het vagevuur is een kans na alle kansen. Het is geen puur negatief beeld van vuur op een lagere temperatuur dan de hel, maar een ultieme positieve mogelijkheid tot herstel. Ook na het sterven zijn er nog mogelijkheden tot herstel van de schade die we hebben aangericht. Voor onszelf en voor de anderen. De dood is niet de totaal definitieve breuk, maar een kans om – dwars door de dood heen – elkaar nog te bereiken en elkaars vuistslagen en wonden te genezen. We kunnen elkaar over de dood heen nog kruimels brood en druppels water geven.

Hierbij geef ik de creatieve theologen gelijk. Daar dient theologie eigenlijk voor, om uit doodlopende straatjes wegen van heil te zoeken.